

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-120 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-62/1287-488
Karar Tarihi : 30.9.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ekrem SOLMAZ, Nur Seda KÖKTÜRK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Onur AYGIT
Cihan Cad. 9/10 Çankaya/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILAN** : - TTNet A.Ş.
Esentepe Mah. Salih Tozan Sok. Karamancılar İş Merkezi
Blok No:16 Şişli 34394 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: TTNNet A.Ş.(TTNet)'nin, internet servis sağlayıcılığı hizmeti ile Tivibu isimli Web TV hizmetini bağlayarak bir pazardaki hâkim durumunu başka bir pazarda kötüye kullandığı ve Tivibu reklamlarında yer verilen hizmet bedelinin gerçeği yansıtmadığı iddiaları.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- 30 – TTNNet'in, Tivibu adı altında sunduğu Web TV hizmeti ile TTNNet adı altında sunduğu internet servis sağlayıcılığı (ISS) hizmetini bağlayarak son kullanıcıları iki hizmeti birlikte almak zorunda bıraktığı,
- ISS hizmeti ile Tivibu Web TV hizmetinin birbirinden bağımsız hizmetler olduğu ancak TTNNet'in Web TV pazarındaki hâkim durumundan faydalanarak söz konusu hizmetin alınması için TTNNet aboneliğini önkoşul olarak sunmak suretiyle hakim durumunu kuvvetlendirdiği, rakiplerin pazarın dışına itilmesine neden olduğu ve şebekesini genişleterek diğer internet servis sağlayıcıları kullanan tüketiciler açısından şebeke dışsallığı yarattığı,
- 40 – Bunun yanında TTNNet'in tüketiciyi yanıltıcı şekilde Tivibu Web TV hizmetinin 1 TL olduğuna yönelik reklam yaptığı ancak Tivibu Web TV hizmetini kullanabilmek için TTNNet abonesi olma şartının arandığı göz önünde bulundurulduğunda, internet hizmet bedelinin de Tivibu Web TV hizmet bedeline ek olarak tüketiciye söylenmesi gerektiği,

belirtilerek, TTNNet'in 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerini ihlal ettiği iddia edilmekte ve teşebbüsün kanuna aykırılık içeren işlem ve eylemlerinin tespit edilerek cezalandırılması talep edilmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.4.2010 tarih ve 3147 sayı ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 13.5.2010 tarih ve 2010-2-120/İİ-10-319.EK sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul toplantısında görüşülerek TTNNet hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 20.9.2010 tarih ve 2010-2-120/ÖA-10-373.ESO sayılı Önaraştırma Raporu, 28.9.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/460 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-62 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; TTNNet A.Ş. hakkında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

60 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

I.1. İnceleme ve Tespitler

Başvuru konusu uygulama ile hâkim durumunu kötüye kullandığı iddia edilen TTNNet, perakende geniş bant internet servis sağlayıcılığı hizmeti vermekte olan bir teşebbüstür. TTNNet, hâlihazırda, Xdsl teknolojileri vasıtasıyla abonelerine hizmet sunmak amacıyla Türk Telekom A.Ş. (Türk Telekom)'den toptan düzeyde "Xdsl Al-Sat" ve "Xdsl IP seviyesinde Veri Akış Erişimi" hizmetlerini almaktadır.

70 Web TV, ADSL hatları üzerinden internet erişimi sağlayan ağlarda geleneksel TV ve isteğe bağlı video hizmetinin verildiği web tabanlı televizyon yayın platformudur. Web TV hizmetinden faydalanabilmek için geniş bant internet bağlantısı ve herhangi bir Web TV üyeliğine sahip olmak gerekmektedir.

80 Tivibu Web TV hizmeti ise, TTNNet'in perakende seviyede abonelerine sunduğu, canlı televizyon izleme (durdurma, geri sarma özellikleri ile birlikte), dizi, film, belgesel vb. gibi yapımları arşivden seçerek izleme gibi hizmetleri kapsayan, içerik ağırlıklı bir katma değerli hizmet olarak görülmektedir. Kullanıcılar, Tivibu'yu bilgisayarlarına kurdukları masaüstü uygulaması ya da web sayfası aracılığıyla izleyebilmektedirler. Hâlihazırda, Tivibu üzerinden ulusal ve uluslararası çeşitli kategorilerde yaklaşık 90 kanal yayınlanmakta, bunlardan 10 ulusal kanal için yayın durdurma ve geriye doğru 15 dakika izleme imkânı bulunmaktadır. İçerik kütüphanesinde ise film, müzik, TV kategorilerinde yaklaşık 100 adet içeriğin yer aldığı ve kütüphaneden Tivibu erişim şifresi kullanılarak, film başına ücretlendirme ile 24 veya 48 saatlik kiralama yapılabilmektedir.

Başvuru konusu iddianın temelini, Tivibu Web TV hizmeti almak isteyen bir tüketicinin, söz konusu hizmetten faydalanabilmesi için gerekli olan geniş bant internet servis sağlayıcılığı hizmetini TTNNet'ten almak zorunda bırakılması oluşturmaktadır. Tivibu internet sitesinden alınan bilgilere göre, "Kullanım ve Koşullar" başlıklı belgenin 4.1. maddesinde;

90 *"KULLANICI'nın TTNNet Tivibu hizmetini alabilmesi için öncelikle TTNNet genişbant internet hizmetlerinden (TTNet ADSL, TTNNet WiFi, TTNNet VDSL2, METROETHERNET, G.SHDSL) en azından birine abone olması gerekmektedir. Aksi halde bu hizmetten yararlanamaz."*

ifadesi yer almaktadır.

I.2. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Görüşü

BTK görüşünde özetle;

- Tivibu Web TV hizmetinin TNet'in perakende seviyede abonelerine sunduğu katma değerli bir hizmet olarak değerlendirildiği,
- Bununla birlikte söz konusu katma değerli hizmetin perakende seviyede internet erişim piyasasına etkisinin incelenmesinin rekabetçi bir pazar yapısı açısından önemli olduğu,
- TNet'in, 2009 yılında, İSS ve mobil internet pazarında gelir açısından %(...)’lık bir paya sahip olduğu,
- Hâlihazırdaki durum itibarıyla TNet'in Tivibu hizmetini sunmak suretiyle elde ettiği gelir rakamlarının düşük seviyede olduğu,
- Ayrıca Tivibu hizmetinin yaygınlığının düşük oranda olması nedeniyle, söz konusu hizmetin perakende geniş bant internet erişim piyasasına olası etkilerinin düşük seviyede kalacağı,
- Diğer yandan Superonline tarafından “Superplay” ismiyle benzer bir hizmet sunulduğu,
- Tivibu hizmetinin alternatif işletmecilere sunulması gibi bir gerekliliğin hâlihazırda olmamasına rağmen, TNet tarafından kendilerine gönderilen yazıda, anılan hizmetin üçüncü kişilere sunulmasının planlandığının anlaşıldığı,
- Piyasaya yeni sürülen ürünlerin hemen düzenlemeye tabi tutulmamasının, söz konusu hizmetlerin teşvik edilmesi, alternatif hizmetlerin piyasaya girip giremeyeceğinin incelenmesi ve ürüne olan talebin analizi açısından gerekli olduğu,
- Tivibu Web TV hizmetinin henüz yeni bir ürün kategorisinde olduğu, abone sayısının mayıs ayında toplam TNet ADSL aboneleri içerisindeki payının %(...) gibi düşük bir mertebede olduğu,
- Alternatif işletmecilerin de söz konusu hizmeti sunabilecekleri veya TNet’ten alabilecekleri değerlendirildiğinde, Tivibu hizmetinin TNet tarafından sunulmasının ürün çeşitliliğinin ve yenilikçiliğinin artması açısından faydalı olabileceği

ifade edilmiştir.

I.3. Başvurunun 4054 sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirilmesi

4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi ile bir veya birden fazla teşebbüsün hâkim durumunu kötüye kullanması yasaklanmaktadır. Herhangi bir teşebbüsün tek taraflı davranışının ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle bahse konu teşebbüsün faaliyet gösterdiği ilgili pazar tanımlanmalı ve bu pazarda hâkim durumda olup olmadığı tespit edilmelidir.

Gerek ilgili pazar tanımlanması gerekse hâkim durum analizi detaylı inceleme gerektiren aşamalardır. Bu sebeple, değerlendirmede, öncelikle, herhangi bir pazar

tanımına gidilmeksizin ilgili pazarların “Web TV hizmetleri pazarı” ve “perakende genişbant internet erişim hizmetleri pazarı” olduğu varsayılmıştır.

I.3.1. Bağlama Uygulaması Açısından Değerlendirme

140 Yukarıda özetine yer verilen başvurunun konusunu TNet’in, Web TV hizmeti almak isteyen bir müşterinin TNet abonesi olması şartı koyarak, esasen birbirinden bağımsız hizmetler olan internet servis sağlayıcılığı ve Web TV hizmetlerini birbirine bağladığı, bu suretle bir pazardaki hâkim durumunu başka bir pazarda kötüye kullandığı oluşturmaktadır.

Sağlayıcının bir ürünün satışını diğer bir ürünün alımı koşuluna bağlaması olarak tanımlanabilecek bağlama uygulamasında, bağlanan ürün tek başına satılırken bağlayıcı ürünü bağlanan üründen ayrı olarak satın almak mümkün olmamaktadır. Bağlayıcı ürün pazarında hâkim durumda olan teşebbüsün, bağlama uygulaması ile bağlanan ürünün bulunduğu pazarı kapaması söz konusu olabilmektedir. Bağlanan ürün pazarının kapanması, hâkim durumdaki teşebbüsün yüksek karlar elde etmesine ve bağlayıcı ürün pazarındaki hâkim durumunu korumasına veya kuvvetlendirmesine sebep olabilmektedir.

150 Bağlama uygulamalarının ihlal teşkil edebilmesi için gerekli koşullar; bağlama uygulaması ile ilgili olarak iki ayrı ürünün varlığı, bu ürünlerden birinin satımının diğerinin alımı koşuluna bağlanması, satıcının yeterli ekonomik güce sahip olması ve pazarın bu durumdan olumsuz yönde etkilenmesi şeklinde sıralanabilmektedir.

160 Mevcut durumda TNet, Tivibu Web TV hizmeti alınmasını için gerekli olan geniş bant internet servis sağlayıcılığı hizmetinin TNet’ten temin edilmesi zorunluluğu getirmektedir. Diğer bir deyişle, Tivibu Web TV hizmetini (bağlayıcı ürün) kullanmak isteyen bir tüketici, TNet internet servis sağlayıcılığı (bağlanan ürün) abonesi olmak zorundadır. TNet, Tivibu Web TV hizmetinin katma değerli bir hizmet olduğu, genişbant internet pazarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için tüketici refahına katkı sağlayan katma değerli hizmetlerinin sunumunun büyük önem taşıdığı ve Tivibu Web TV hizmetinin verilmesindeki amacın da internetin, katma değerli hizmetlerle yaygınlaştırılması olduğunu ifade etmiştir.

19.11.2008 tarih ve 08-65/1055-411 sayılı Kurul kararında, TNet’in perakende geniş bant internet hizmetleri pazarında hâkim durumda olduğuna hükmedilmiştir. Hâlihazırda, 2009 yılı (mobil interneti de kapsayan) gelirleri bakımından, TNet’in %(...) pazar payı bulunmaktadır. Abone sayısı bakımından ise söz konusu oran %(...)’in üzerindedir. Dolayısıyla, TNet’in, *perakende geniş bant internet servis sağlayıcılığı* pazarında piyasa gücüne sahip olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

170 Bununla birlikte, TNet tarafından Tivibu adı altında Web TV hizmetleri sunulmasına ise 2010 yılı Şubat ayında başlanmıştır. Tivibu dışında pazarda Web TV hizmeti veren başka teşebbüsler de bulunmaktadır. Dsmart tarafından verilen isteizle, Superonline tarafından verilen Superplay, Digitürk tarafından verilen DigiWeb Web TV hizmetleri dışında bağımsız olarak faaliyet gösteren Hot Tv, içerikleri Tivibu ile aynı olmasa da, Web TV adı altında verilen hizmetlerdir. Söz konusu hizmetlerin tamamı, Tivibu ile benzer şekilde yakın zamanda verilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla, Web TV hizmetlerinin oldukça yeni bir hizmet olduğu, mevcut durumda Web TV hizmetleri pazarının yapısı hakkında değerlendirme yapılması için yeterli verinin bulunmadığı/oluşmadığı görülmektedir. Zira Ağustos 2010 itibarıyla Tivibu Web TV

180 hizmetlerinden yararlanan abone sayısı ancak (...)’e ulaşmıştır¹. Anılan nedenlerle, TTNet’in Web TV hizmetleri pazarında piyasa gücüne sahip olduğu sonucuna varılamayacağı, alternatif ürün ve hizmetlerin de piyasaya girip girmeyeceğinin incelenmesi ve ürüne olan talep miktarının analiz edilmesi için pazarın gelişmesi gerektiği anlaşılmıştır.

190 Tivibu Web TV hizmetinin TTNet genişbant internet hizmetine bağlanması uygulamasının, perakende genişbant İSS pazarındaki olası etkilerinin de incelenmesi gerekmektedir. Bir teşebbüsün bağlama uygulamasındaki amacının, bağlayıcı ürünün bulunduğu pazardaki piyasa gücünden faydalanarak bağlanan ürünün bulunduğu pazarda belli bir güç elde etmek olduğu düşünüldüğünde, TTNet’in İSS hizmeti almak isteyen bir tüketiciye, Web TV hizmeti almayı zorunlu hale getirmesi durumunda, Web TV hizmetleri pazarının bu durumdan olumsuz yönde etkilenmesi mümkün olabilecektir. Ancak, iddia konusu uygulamanın bunun tam tersi olduğu, yani Web TV hizmetlerinden faydalanmak için TTNet internet servis sağlayıcılığı hizmeti alma zorunluluğu olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, TTNet’in hakim durumda olduğu sonucuna varılamayan Web TV hizmetleri pazarındaki gücünü kullanarak, perakende İSS hizmetleri gibi bir pazardaki rekabeti olumsuz yönde etkilemesinin söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır. Benzer şekilde, konuya ilişkin olarak BTK tarafından gönderilen görüşte “*Tivibu hizmetinin yaygınlığının düşük oranda olması nedeniyle, söz konusu hizmetin perakende geniş bant internet erişim piyasasına olası etkilerinin düşük seviyede kalacağı*” ifade edilmektedir.

200 Tüm bunların yanında, bugüne kadar (...) ile Tivibu’yu söz konusu İSS’lerin de abonelerine sunabilmesi için görüşmelerde bulunduğu anlaşılmıştır. TTNet ile diğer İSS’ler arasında yapılan görüşmelerde gelinen aşamalar aşağıda yer almaktadır.

TTNet yetkililerince (...) ile teknik ve iş modeli konuları detaylı olarak görüşülmüş ve Doğan Telekom’a teklif paketi (...) sunulmuş ve (...) yanıt beklenmektedir. (...) ile (...) bir defa görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmede Tivibu hakkında bilgi verilmiştir. Genel olarak teknik ve iş modeli konuları görüşülmüş olup, ikinci bir görüşme yapılması planlanmaktadır.

210 TTNet tarafından (...) ile üç defa görüşme gerçekleştirilmiştir. Detaylı olarak teknik ve iş modeli konuları görüşülen (...)’e teklif paketi (...) tarihinde iletilmiştir. Kendilerinden yanıt beklenmektedir. (...) ile TTNet arasında iki görüşme gerçekleştirilmiştir. Detaylı olarak teknik ve iş modeli konularının görüşüldüğü (...)’e teklif paketi (...) tarihinde iletilmiş ve (...)’in yanıtı beklenmektedir.

Özetle, Tivibu’nun 2010 yılı Şubat ayında hizmet sunmaya başladığı göz önüne alındığında, diğer İSS’lerin Tivibu’yu abonelerine sunmalarına yönelik olarak yapılan görüşmelerin henüz sonuçlanmamış olduğu anlaşılmaktadır.

220 Belirtilen nedenlerle, TTNet’in başvuru konusu bağlama uygulamasının rekabet hukuku kapsamında bir ihlal teşkil etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

¹ Söz konusu rakam, 2009 yılı abone sayısının yalnızca %(...)’e tekabül etmektedir.

I.3.2. Tivibu Reklamlarında Yer Verilen Hizmet Bedelinin Gerçeği Yansıtmadığı ile İlgili Değerlendirme

230

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ikinci maddesinde "... her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer" denilmektedir. Bu sebeple, başvurunun, gerçeği yansıtmayan reklamlar dolayısıyla oluşan tüketici mağduriyetini konu alan kısmının 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.